

Croners Klass III trimguide.

Bakgrund:

Jag tycker att trim och utveckling av material är roligt och utmanande. Sen är det positivt för vår utveckling om det är enklare för nya Klass III seglare att komma igång med trimmet. Den största anledningen till att jag gick ifrån DN till Klass III är att jag har möjligheter att bygga saker själv och gillar att klura ut nya lösningar. När vi träffas brukar jag alltid gå ett varv och titta på jakterna och jämföra detaljer, vissa saker som jag vill testa och andra som jag gärna rekommenderar förändringar av. Om jag någon gång trampar er på tårna, säg till. Jag har inte facit för hur det fungerar men jag bidrar gärna med mina synpunkter. Ni får gärna komma med förslag och invändningar om det jag nämner, min målsättning är att detta ska vara ett levande dokument.

Skrov & beslag

Det viktigaste med skrovet är att du känner dig bekväm i det, inte för trångt och inte heller för stort. Skrovets vikt är intressant, mitt Ameeleskrov väger 43,5kg utan beslag, jag anser att det är på tok för mycket (10mm tjocklek vid mastfoten) men de flesta skroven väger däromkring. (Jag skulle väldigt gärna vakuumsuga ett Ameeleskrov men kostnaden att göra formen känns onödigt med tanke på att marknaden är näst intill obefintlig. Dessutom är Ameeleskrovet inte optimalt för mjukmastkonceptet när det gäller vissa mått som det är svårt att ändra på.) Seglar du med mjukmast behöver du ingen skotskena. Med vingmast behöver man tyvärr det, jag har provat utan och det går inte vid kraftigare vindar. Justeringen av denna och mastrotationen kräver ordentlig utväxling och ska sitta så du kommer åt det under race. Skotpunkten måste sitta strax framför den lodräta linjen från skothornet på seglet, annars kommer draget i skothornet göra så att bommen vill lyfta i framkant. I övrigt ska det vara enkelt att montera jakten, gärna springboarden utanpå skrovet istället för infälld som dalaskrovet har pga att den lätt kan svälla om den fått skador.

Springboard

Lång eller kort? Jag började med kort för att det satt på min jakt när jag köpte den. Byggde om till en lång som jag köpte av Enghamre. I samband med detta gjordes även nytt styrbeslag. Jakten blev betydligt lugnare och lättare att segla. Vid lyft tar det längre tid innan jag får problem med fästet, lyften kommer långsammare och jakten är betydligt stabilare. Känslan är densamma som om tvärplankan vore en meter bredare. Jag anser att springboarden ska vara mjuk, vid fullt segeltryck böjer den lika mycket som tvärplankan gör, jakten sjunker dvs lika mycket fram som bak. Det gör förutsättningarna större för bibehållen parallellitet under tvärplankans hela böjregister. De som säger att det blir svårstyr håller jag inte med, ändra utväxlingen på styrbeslaget så är det löst. Min jakt är snabb i stagvändningar och ändå stabil under "full rulle".

Tvärplanka

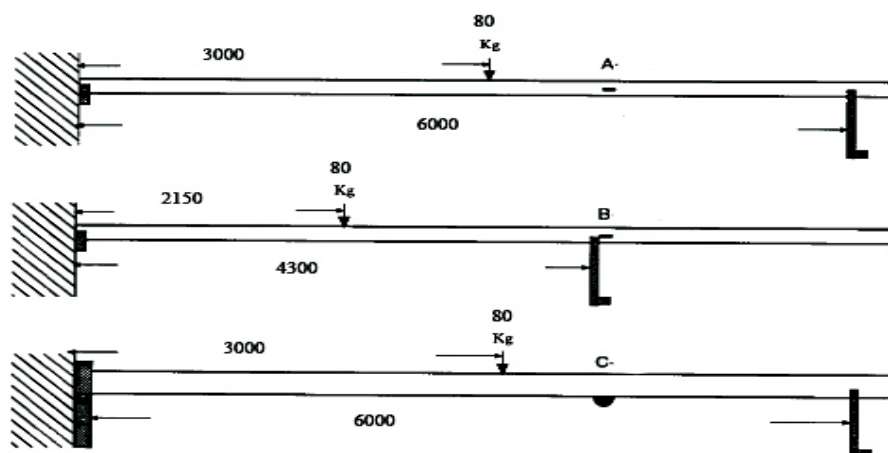
Plankans böj ska först mätas för din egen vikt, sedan med 150kg respektive 200kg totalbelastning. Dessa värden ger en intressant insyn i hur plankan kommer uppföra sig under segling. Runt 35-38mm verkar vara lagom för din egna vikt. **De andra måtten kommer sen.** Vad som är oerhört viktigt är att plankan inte "plogar" sig fram. Min plankan lutade framåt om man tittade på jakten från sidan. Självklart får du en kraftig toe-in då som kommer övergå till toe-out ju mer plankan böjer. Första gången jag seglade min trea hade jag det problemet, till dagen efter hade jag kilar med som jag la emellan skrov och plankan. Helt plötsligt gick jakten att segla i den lätta vind vi hade den helgen. Nu är skrovet helt ombyggt på just den punkten.

Mjukmast

Här har jag inga egna erfarenheter från Klass III utan bara det Olson och jag resonerat oss fram till och sett vid tester. Masterna bör mätas enligt pricipen nedan. Det är den metod Snäckerström tog fram för att mäta DN-masterna med för många år sedan fast nu anpassad till Klass III. Räkna om resultaten till normaliserad vikt 80kg. A-värdet bör ligga runt 260-290mm B-värdet bör vara runt 80mm och C-värdet 80-100mm.

Många seglar med undervant, nästan lika många seglar med undervant som är spända vid normal mastböj. Vitsen med mjukmast är då borta, tanken är ju att masten ska böja ut lite extra vid vindbyar vilket förhindras av

undervanten. Antingen är masten för mjuk eller undervanten för hårt ansatta. Lagom mastlutning ligger runt 13 grader, använd sidostagen till att sätta an riggen, förstaget används i princip bara om du vill resa / luta masten mer. Använd du fortfarande vantskruv så ska den alltid vara i samma läge när du trimmat klart (förslagsvis fullt inskruvad), då vet du att riggen alltid har samma grundinställning. Släpp / spänn på sidostagen för att justera riggens spänning. Bra utgångspunkt är: precis spända sidostag när du står på plankan och har lätt drag i skotet. Mjukmasten är trevligare att segla vid hårdare och byiga vindar än vad vingmasten är. Den kan vara svårseglad vid trögföre och lättvind. Segelmakarna börjar hitta rätt för att få till bottendraget utan att du ska få för mycket power när du fått upp farten.

Vingmast

Vingmasten är brutalare att segla än mjukmasten, bottendraget är som ett gammalt diesellok men problemen kommer vid kraftigare och byiga vindar. De justeringsmöjligheter vi har att tillgå är mastrotation, skotpunktens läge från centrum på jakten samt hur hårt man sätter åt riggen. Precis som med mjukmasterna är det lätt att luta masten för mycket bakåt, det blir varken effektivt eller lättare att segla. Risken för rundpall blir dessutom mycket större. Tumregeln är att vid lätt vind får masten rotera fritt, skotpunkten i centrum samt riggen hårt ansatt. När jag står på plankan utan att ha skotat är sidostagen precis spända. Vid hård vind släpper man ut masten i sida och kanske får lov att ta hem lite på mastrotation, i värsta fall släppa ut skotskenan lite. Vid rundningar måste dock masten få rotera fritt, annars får du problem med styrningen. Det optimala är att kunna ta hem skotpunkten vid lovartsrundningen och släppa ut mastrotationen så att du på slören har full power i riggen. Det är på kryssen man måste vara med och spilla vind för att hålla jämn och bra fart.

Segel / Bom

Skotpunkten måste sitta strax framför den lodräta linjen från skothornet på seglet, annars kommer draget i skothornet göra så att bommen vill lyfta i framkant. (Enkel hävarmsprincip) Inget bomtryck ska användas. Seglen behöver ingen utväxling på nedhalet, det räcker gott med "DN-modellen". Jag har frångått den vanliga "pinnen" mellan bom och mast och övergått till DN-klykan, det fungerar bra och är snabbare att rigga / skifta segel med. Bommen måste vara styv för att inte böja. Viktigt är att man använder en tamp eller någon annan form av avlastning på skothornet för att likrännen inte ska ta upp all kraft, varken likrännen eller likrepet klarar av den belastningen. För stor topp på seglet verkar vara svår att få kontroll på. Både UK och Lundh har gjort segel med stora akterrundor men nya segel är uppsydda med mindre topp. Vinterns tester får avgöra hur det blev. Vilken typ av mast du än använder så är två segel att föredra, ett snabbt planare och ett lite bukigare med mer power i.

Medar

Det spelar ingen roll hur många medar du skaffar dig, det kommer i alla fall inte stämma perfekt någon gång. Fördelen med vår klass är att vi får bygga medarna hur vi vill. Använd standard DN beslag, de fungerar bra

och utbudet av begagnade medar ökar enormt. Jag har två uppsättningar 6mm slotmedar, ett par slipade i 100 grader och de andra i 90 grader. Utöver det har jag två uppsättningar 6mm plåtmedar samt att jag har fler medar under tillverkning. Dessa är 3,2mm slotmedar med förstyvare, 9,2mm plåtmedar samt en uppsättning vinkeljärn. Under SM 2012 seglade jag på 4mm T-järn men dessa har jag sålt. Som styrmede använder jag nästan uteslutande en kort plåtmede. Alla medar är byggda med 26mm kroppar och 0,5mm teflon på varje sida. Slipning av medar är en konst som jag tyvärr ej hanterar, det blir dock bättre och bättre, det jag kan säga är: Använd alltid fräscha slipband och akta er för värme!

Utrustning

Jigg för limning av tvärplanka
Jigg för limning av medbeslag
Medslipmaskin och mätutrustning
Parallellitetsutrustning

Sammanfattning

Jag har försökt att gå in på de viktigaste faktorerna som påverkar våra jakter.

Kolla över ditt material, mät upp master och plankor. Kolla parallelliteten, verkar allting ok så är det bara att invänta isen. Rigga alltid en gång hemma innan du åker ut till isen, det är alltid någonting som behöver översyn från förra säsongen.

Desto fler som mäter upp sina saker och kan resonera om det, desto lättare är det för nya att komma igång. Alla som börjar med Klass III ska inte behöva uppfinna hjulet på nytt. Utbyter vi erfarenheter med varandra kommer farten för samtliga öka, den som blir sist på tävling kommer inte att komma lika långt efter. Det gör att det blir roligare att vara med, kommer man hela tiden ett steg närmare så känns det ju toppen. Är det något ni saknar så ska jag försöka komplettera detta och utveckla dokumentet fortlöpande. Jag kommer även lägga in bilder på detaljer för att underlätta vissa beskrivningar.

Väl mött på isen!

David Croner, S-5
076-14 61 888
davidcroner@telia.com